

אריך נוימן

הפחד מהנשי

וחיבורים נוספים על הפסיכולוגיה של הנשי

אֲדְרָא

הסדרה למדע ורוח

עורך הסדרה:
פרופ' אבי אלקיים

חברי המערכת:
פרופ' שלמה גיורא שוהם
פרופ' עודד מימון

אריך נוימן

הפחד מהנשי

וחיבורים נוספים על הפסיכולוגיה של הנשי

מאנגלית: יעל דיין-פרחי

הוצאת אֶרֶא

Erich Neumann
The Fear of the Feminine
And other Essays on Feminine Psychology

Translated from the German by Boris Matthews, Esther Doughty,
Eugene Rolfe, and Michael Cullingworth
Bollingen Series LXI 4
Published by Princeton University Press in 1994

עיצוב העטיפה: **אבי אלקיים**

עריכה מדעית: **אסתי לי־דר**

עריכה לשונית: **אילנה שמיר**

The book is published in cooperation with Recollection, LLC. Recollection is devoted to promoting and supporting the publication of material related to the early development of analytical psychology.

מסת"ב: 978-965-7773-41-3 ISBN:

© כל הזכויות שמורות להוצאת אֶדְרָא, תל אביב

אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לאחסן במאגר מידע, לשרד או לקלוט בכל דרך או בכל אמצעי – אלקטרוני, אופטי או מכני או אחר – כל חלק שהוא מהחומר שבספר זה. שימוש מסחרי מכל סוג שהוא בחומר הכלול בספר זה אסור בהחלט אלא ברשות מפורשת מאת בית ההוצאה לאור שתניתן מראש ובכתב.

נדפס בישראל תשפ"ג – 2023

© Copyright 2023 by Idra Publishing

Idra Press <IdraPublisher@gmail.com>

<http://idra.org.il/>

סידור, עימוד, לוחות והדפסה: א. אורן הפקות דפוס בע"מ, שד' רוטשילד 109, תל אביב

תוכן העניינים

7	הערת המתרגמת
9	תודות
11	הקדמה מאת אריך נוימן
13	מבוא מאת דבורה קוצ'ינסקי
21	1. השלבים הפסיכולוגיים של התפתחות האישה
59	2. הירח והתודעה המטריארכלית
93	3. על "חליל הקסם" מאת מוצרט
125	4. הפחד מהנשי
159	ביבליוגרפיה מקוצרת
160	מפתח עניינים ואישים

הערת המתרגמת

אריך נוימן כתב את הספר הפחד מהנשי בשפה הגרמנית. הספר כלל שלושה חיבורים שאוגדו יחדיו בשם *Zur Psychologie des Weiblichen* (על הפסיכולוגיה של הנשי) ופורסם לראשונה ב־1953 ככרך השני בסדרת ספריו, *Umkreisung der Mitte: Aufsätze zur Tiefenpsychologie der Kultur* (הקפת המרכז: מסות על פסיכולוגיית המעמקים של התרבות). בספר נכללו שני חיבורים נוספים: "משמעות ארכיטיפ האדמה לזמנים מודרניים" ו"הפחד מהנשי", שנתן לספר זה את שמו. החיבור "משמעות ארכיטיפ האדמה לזמנים מודרניים" תורגם לעברית ופורסם בשנת 2007 יחד עם חיבור נוסף של נוימן בספר האדם המיסטי ולכן לא יופיע בספר זה.

החיבור "השלבים הפסיכולוגיים של התפתחות האישה" הורחב ותוקן מתוך הרצאה שנשא נוימן במועדונים הפסיכולוגיים של ציריך, באזל ותל אביב. ההרצאה כללה את החיבור "Die Urbeziehung der Mutter" (מערכת היחסים הראשוניים לאם), שפורסם בברן בשנת 1951 בכתב העת "הפסיכולוג" (*Der Psychologe*), ומאוחר יותר שולבה ביצירת המופת של נוימן האם הגדולה: ניתוח של הארכיטיפ.

החיבור השני, "הירה והתודעה המטריארכלית", פורסם בכרך מיוחד מאת מרצים שהשתתפו בכנסי "ארנוס" באסקונה בשנת 1950, לכבוד יום הולדתו ה־75 של קארל גוסטב יונג. כך זה, שכותרתו *Aus der Welt der Urbilder* (מעולם הארכיטיפים) הכיל עשרה חיבורים נוספים מאת ארנוס.

"על 'חליל הקסם' של מוצרט" הורחב מהרצאה במועדוני הפסיכולוגיה של ציריך, באזל ותל אביב. נוימן הקדיש את הגרסה שפורסמה לאשתו, הפסיכולוגית האנליטית יוליה נוימן.

החיבור "הפחד מהנשי" היה חלק מסימפוזיון אשר השתתפו בו שמונה חוקרים מדיסציפלינות שונות, שנערך במכון יונג בציריך. החיבור פורסם על ידי מכון יונג ב־1959 בשם Die Angst (הפחד).

הספר תורגם לעברית מהמהדורה האנגלית. הציטוטים מהליברית חליל הקסם בפרק 3 תורגמו מגרמנית על ידי ישראל אובל, מתרגם הכתוביות של האופרה הישראלית.

תודות

כבר בסמינר הראשון שבו למדתי על האם הגדולה ונחשפתי לתאוריה של אריך נוימן, נמשכתי למורשת שלו ולכתביו. ככל שהבנתי את חשיבות עבודתו, הרגשתי צורך פנימי עמוק להשקיע זמן ומשאבים בתרגום הספר הפחד מהנשי על מנת להפיץ את הידע והתובנות שלו בקרב יונגיאניים דוברי עברית כמו גם בקרב קהל רחב יותר. כשיצאתי למסע זה לא ידעתי מה אפגוש בדרך ועם אלו אתגרים אאלץ להתמודד. לשמחתי הרבה גיליתי שלאורך כל הדרך שמחו רבים לסייע לי בהוצאת תרגום הספר לעברית וכעת הגיע זמן התודות. ראשית ברצוני להודות למשפחת נוימן על האפשרות שניתנה לי להוציא לאור את התרגום לעברית של ספרו של אריך נוימן, אבי המשפחה. לבנו, פרופ' מיכה נוימן, שאירח אותי בביתו ושיתף אותי מעט מחוויות ילדותו לצד אביו, קרא את התרגום ואישר את פרסומו. לילדיה של רלי נוימן-לבנטל, ד"ר אורי לבנטל ותמר זבולון, שנתנו את הסכמתם לתרגום ולהוצאה של הספר בעברית. לבתו של פרופ' מיכה נוימן, מיכל נוימן, שסייעה ביצירת הקשר. תודתי הרבה לד"ר ננסי פורלוטי, אנליטיקאית יונגיאנית ונשיאת הוצאת Recollections, שתמיכתה הנדיבה בהוצאה לאור של תרגום זה סייעה לי באופן משמעותי. למכון לפסיכולוגיה יונגיאנית ע"ש אריך נוימן, תודה מעומק הלב על הרוח הגבית המלאה בתמיכה ובאמון בפרויקט התרגום לאורך כל הדרך. תודתי העמוקה לדבורה קוצ'ינסקי, על הליווי הצמוד בעריכת חלקים מתוך התרגום, על הסכמתה לכתוב לספר את המבוא ועל נכונותה לחלוק איתי חלקים מסיפור חייה. דבורה, היית לי עמוד אש ועמוד ענן בדרכי המרתקת בעולמו של נוימן וכתביו.

תודה גדולה במיוחד לאסתי לי-דר, על הזמן הרב שהקדישה לעריכה המדעית של התרגום, על ההתייחסות היסודית והמקצועית ועל ההערות החשובות שדייקו את הבנתי לגבי הנשי. אסתי, את עבורי בית מקודש המלווה אותי במסע חיי כמעט עשור. בחוכמה, באמונה, באהבה ובמסירות, לימדת אותי להעז ולהגשים.

תודה חמה לפרופ' הנרי אברמוביץ, על רוחב ליבו, על התמיכה והעידוד בכל צומת שעלו בה שאלות כיצד להתקדם.

לד"ר גיא פרל, על החיבור עם אדרא רבא הווצאה לאור, על הייעוץ והתמיכה ועל המענה הנעים והמקצועי לכל שאלה שעלתה אצלי.

לד"ר אילנה שמיר, עורכת הלשון, על העבודה הרגישה והמדויקת שעשתה בעריכה הלשונית של הספר.

לישראל אובל, מתרגם הכתוביות של האופרה הישראלית מאז היוסדה, על ההתגייסות המהירה ונדיבת הלב לתרגם מגרמנית את הציטוטים מהליברית חליל הקסם.

לחברותי בקבוצת ההכשרה במכון לפסיכולוגיה יונגיאנית, על העידוד והדחיפה להתחיל פרויקט תרגום זה עוד כשהיה רעיון אבסטרקטי בלבד, ובמיוחד לפזית דושי על הייעוץ והחשיבה המשותפת בקטעים נבחרים. לדלית שפירא, אחותי למסעות במרחבי הנפש, על הליווי והתמיכה גם במסע זה.

ולבסוף לבני משפחתי. יובל אהובי, שהולך לצידי שנים ארוכות במסירות חסרת גבולות. וילדי, שקד, אופק ושלו, האור של חיי.